

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiae Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

Iam congressuri videbatur ex aduerso, cum Switenses (ut ferunt) duodecim millia, qui duci militarent, ab rege obrerati, ducem deseruerunt. Itaque dux ipse à Frācis captus, iam libertatem amisit cum ducatu. Frater eius Ascanius cardinalis vicecancellarius quoque, à Venetis intercipitur, & in manus regis perducitur: Itaque germani ambo capti trahuntur in Frāciam, cum aliquantibus ex Mediolano primoribus ad numerum XL. incertum quo exitu. Hæc pro rei nouitate paucis strictimque attingenda putauimus: nunc quod agimus, exequamur. Rex ille Frācia factus arbiter inter tres duces, causam diremit: Dux Geldria usque hodie in sua manet ditione.

CAPVT XXIII.

Albertus superioris dux Saxonia, qui iam dudum in occidentis partibus Romanorum regi militauit, Hollandinis quoque operas in hostes commodauit, ab ipso Romanorum rege remunerationis loco accepit gubernationem Phrisia occidentalis: cui omnem maritimam palustrium terrarum regionem coniungere destinauit, quandiu Phrisia perdurat in ea uocabulum. Facile fuit immixtis peditibus gregariis de Guardia, inter se domestico, ut semper, bello dissidentes ad iuga cogere: nam uni secta addita manus stipendiariis, expugnauit alteram: Tum ope conuersa in priorem arma tulit. Itaque infelicis discordia sua terra poenas luit: qua si unum sensisset, non tam facile expugnaretur. Aliquot locis princeps victor, munitiones firmavit, ut populum in fide contineret. Sed Phrisia fluxa fide populus, quod non diu pro sua consuetudine in sententia permaneret, ubi deflexit Albertus dux, cuius canos cum prudentia reuerentur, filium, quem illis sua vice reliquerat praesidem, contempsere: iuuenem, ut aiunt, non totis precordiis arma tractantem: qui in medio praeciorum

astu

astu (vt fertur) alijs pugnātibus, ipse suis indulfit amo-
 ribus. Sed non consuenēre nostri temporis principes
 primi in acie pugnare, vt Iulius factitabat. Igitur Al-
 berti ducis filium Phrisij in munitione conclusum cir-
 cumsistunt, sperantes cum omnibus à se facile intercipi-
 endum, priusquam pater arma referat in terram. In-
 terea Magnus dux inferioris Saxonie, Iohannis filius, à
 patre gubernationi terrarum præfectus, præsertim terris
 palustribus Hadeleria prospiciens, cum videret Iohan-
 nem comitē de Oldenborg occupasse vicinam sibi Phri-
 siam, Stadland, atq; Blexen, easq; terras firmis munisse
 præsidijs, constituuit & ipse amplificare ditionem in vici-
 nos dursatos, quod eius iuri ab antiquo putarentur ob-
 stricti, inq; eam rem cōparauit arma. Viderūt hoc non-
 nullis oculis archiepiscopus Bremensis Iohannes, & ci-
 uitas Bremensis, Hamburgensesq; non passi ducem la-
 tius ad mare dominari, quod terra, quam peteret, esset
 iuris ecclesiastici. Igitur colloquuti fœdera iungūt, com-
 munibusq; animis Magno duci nunciantes hostilia, Ha-
 deleriam inuadunt & sui iuris faciunt, præueniētes du-
 cis molitionem. Ibi tum Thietmarsī, qui arma sua con-
 iunxerāt archiepiscopo & vrbibus memoratis, cum con-
 tumelijs pro suo more exasperassent gregarios pedites
 Hamburgensium, ab illis miseris modis cæsi cadunt, viri
 circiter LXX. Id hodie queruntur, & in Hamburgi vr-
 bem intentant actionem. Magnus dux possessione terra
 sua destitutus, queritur apud omnes vicinos principes,
 facile impetrans, vt communibus omniū impensis iuxta
 fœdera quæ dudum conuenerant, vocaretur de occiduis
 mundi partibus ea manus peditum, quæ Guardia dicere-
 tur, ipso tū nomine terribilis, quod vastatores terrarum
 inuicti haberentur. Sed docuit exitus viros à viris vinci

posse. Venerat Guardia euocata, & diocesim primū
 Bremensem constituit peruastare. Sed cū ex Olden-
 borg Visurgum transmittere nō posset, brumali praeser-
 tim & niuali tempore, excubantibus etiam in altera ri-
 pa ipsis Bremensibus incolis, retrō tulere pedem: & per
 vicina oppidi Wildeshusen in Verdam urbē duxerunt,
 facile, cū Verdensis administrator, Hildesemensis epi-
 scopus ibi restitisset, si alienam causam suam facere vo-
 luisset, cū non ignoraret multorum principum illis ad-
 esse manum. Igitur ad consinia diocesis Bremensis ac
 terra Luneburgensis deducti, insigni diu fame excrucian-
 tur: Oppida Stadiū & Buxtehude, nec vnquam op-
 pugnare conati, quod non tenerent impedimenta bellica
 expugnandis urbibus: simul expectantes, vt gelu cōstri-
 ctis omnibus vndis, peruium vbiq̄ iter inuenirent: Sed
 miserante Deo, non fuit ea perseverantia gelu, vt itine-
 ra durarentur, variantibus quotidie aëris qualitatibus,
 vt biduano frigori tantūdem temporis succederet ad ri-
 gorem laxandum. Et cū militares in diocesi nō satis
 auscultarent archiepiscopo, obliqua inclinatione respi-
 cientes in ducem Saxoniae, cuius germanum maluissent
 pontificem suum, (Malè enim parèt plebeio generi) co-
 gitur archiepiscopus rebus aliter consulere: Nam Hen-
 rici de Brunsvico ducis filium Christophorum de con-
 sensu capituli accepit adiutorē. Tum verò dux ipse pa-
 ter arma corripiens, ducere contendit in hoc gregarium
 & collectitium genus peditum, quod tanto terrore im-
 pleuit prouincias: Omnia illi in promptu fuere. Sed rex
 Daniae Iohannes, qui paucos ante annos illorum opera
 Suediae regnum perdomuit, eos conduxit, mittens ora-
 tores, qui auerterent ab illis ducem. Medio tempore Ha-
 deleriam dux solo illorum peditum terrore in potesta-

sem recepit: Tentata est per eosdem gregarios satellites
 Holstatia post receptam Hadeleriam: Sed ibi insigni
 clade accepta repulsi sunt, foemina, vt ferunt, duce pa-
 lustrium virorum. Igitur rebus ibi constitutis, in obse-
 quium regis Danie euocati, per terram Luneburgen-
 sem, perq; oppidum *Wijnfen*, volūtate Hamburgensium
 requisita, transuadârunt in Eisingen. Incolæ palustris
 illius terræ, vel nutu minimo accepto de opprimendis,
 tum apertis cataractis terræ, nullo negotio omnes perdi-
 disse sine sui sanguinis impendio, iam in luto miserè
 laborantes: Sed fides implenda fuit. Itaque transierunt
 incolumes.

CAPVT XXIIII.

IN Holstatiam venerant, multis dubitantibus quò du-
 cendi: Statim tamen se res aperuit. Rex Danie Io-
 hannes, idemq; dux Holstatie, cum fratre Friderico du-
 ce, iam dudum Thietmarsis insinuârunt literas Imperi-
 les, quod subiecti per Imperatorem Holstatie ditioni
 dicerentur. Illi verò refragati sunt, ad ecclesiam Bre-
 mensensem se pertinere contendentes. Iam hostilia illis
 principes memorati nunciârunt: & tamen immisissis ora-
 toribus pertentârunt, si sine sanguine dederentur. Fuê-
 re qui tranquillitati consulentes, simul etiam diffidentes
 rebus suis, sine ordine aduersus numerosissimos & ordi-
 natissimos hostes, volūtati principum facile fuissent af-
 sensis: sed commune refragabatur: nec erat constantia
 obganire. Igitur rex cum fratre, omnibus apparatus, mo-
 nit in Thietmarsiam post principiū Februarij: Peditum
 gregariorum penè sex millia predicabantur eorum qui
 stipendijs militarent: Caterum ex Iulia, Phrisia, Hol-
 statia, ex oppidis & agris, qui accesserant, numerari
 non poterant. Tam certa spe victoria venerant nonnulli,